

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**ДОМ НАРОДА
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ**

Зajедничка комисија за одбрану и безбједност
Босне и Херцеговине

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE**

**DOM NARODA
PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM**

Zajednička komisija za odbranu i sigurnost
Bosne i Hercegovine
Zajedničko povjerenstvo za odbranu i sigurnost
Bosne i Hercegovine

**BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

Broj: 03/1-50-14-7-10/24

Veza broj: 03/1-50-18-942/24

Sarajevo, 4. 6. 2024.

PRIMLJENO:		16-10-2024	
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

ČLANOVIMA ZAJEDNIČKOG POVJERENSTVA ZA OBRANU I SIGURNOST BiH:

JASMINU IMAMOVIĆU, MARINI PENDEŠ, RADOVANU KOVAČEVIĆU, DARKU BABALJU, MILANU DUNOVIĆU, SLAVKU MATIĆU, SANJI VULIĆ, ŠERIFU ŠPAGI, KEMALU ADEMOVIĆU, SREDOJU NOVIĆU, ZDENKU ČOSIĆU I SAFETU SOFTIĆU

PREDMET: Informacija o Godišnjem sastanku predstavnika povjerenstava za odbranu i sigurnost parlamenata zemalja Jugoistočne Europe, Sarajevo, 12. i 13. lipnja 2024.

U organizaciji Regionalnog centra za sigurnosnu suradnju u Jugoistočnoj Europi (RACVIAC), Misije OESS-a u Bosni i Hercegovni, Zajedničkog povjerenstva za odbranu i sigurnost BiH te Centra za upravljanje sektorom sigurnosti (DCAF) iz Ženeve, u Sarajevu je 12. i 13. lipnja 2024. održan Godišnji sastanak predstavnika povjerenstava za odbranu i sigurnost parlamenata zemalja Jugoistočne Europe. Godišnjem sastanku bili su nazočni: predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva Jasmin Imamović, njegovi zamjenici Marina Pendeš i Radovan Kovačević, kao i članovi Zajedničkog povjerenstva Kemal Ademović, Zdenko Čosić, Safet Softić i Šerif Špago. Godišnjem sastanku bili su nazočni i parlamentarni vojni povjerenik BiH, Boško Šiljegović te Gordana Živković, tajnica Doma naroda PSBiH.

Predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva za odbranu i sigurnost BiH Jasmin Imamović otvorio je dvodnevni regionalni sastanak parlamentaraca, prvi na ovoj razini nakon stanke od pet godina prouzročene pandemijom koronavirusa.

Imamović je naglasio da je Godišnji sastanak prilika za razgovor o trenutačnim aktivnostima parlamentarnih tijela koja se bave demokratskim i civilnim nadzorom u sektorima obrane i sigurnosti, kao i za razmjenu mišljenja o mogućnostima unaprjeđenja regionalne i bilateralne suradnje parlamentarnih povjerenstava, parlamenata i zemalja regije Jugoistočne Europe.

Sudionike sastanka, u ime Parlamentarne skupštine BiH, pozdravio je predsjedatelj Doma naroda PSBiH i član Zajedničkog povjerenstva za odbranu i sigurnost BiH Kemal Ademović /u prilogu pozdravno obraćanje/, koji je ocijenio da je sastanak organiziran u pravo vrijeme kada je, kako je rekao, više nego ikada potreban i regionalni i bilateralni dijalog. Naglašavajući da nema alternative dijalogu i razgovorima, Ademović je izrazio uvjerenje da će ovaj sastanak proteći u duhu razumijevanja i međusobnog uvažavanja i da će biti poticaj za daljnje unapređenje regionalne suradnje.

Ademović je naglasio kako se većina zemalja regije, zajedno ili pojedinačno, bore da ispune uvjete na putu k članstvu u Europskoj uniji, izrazivši nadu da će cijela regija u konačnici biti dio velike europske zajednice.

U pozdravnom obraćanju ravnatelj RACVIAC-a, veleposlanik Constantin Mihail-Grigorie, zahvalio se Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost BiH na izvanrednoj pripremi i organizaciji ovog događaja, na kojem će se, kako je rekao, razmijeniti mišljenja i najbolje prakse u parlamentarnom nadzoru nad sektorima obrane i sigurnosti te suočiti s izazovima stabilnosti i sigurnosti koje donose rat u Ukrajini i na Bliskom istoku, migracije, kriminal, korupcija, trgovina ljudima i pitanje kibernetičke sigurnosti.

Pozdravljajući sudionike sastanka, voditelj Misije OESS-a u BiH, veleposlanik Brian Aggeler, založio se za stalno jačanje parlamentarnog nadzora nad sektorima obrane i sigurnosti, naglasivši da snažan parlamentarni nadzor može osigurati učinkovitost, odgovornost te poštivanje zakona i zaštitu ljudskih prava u ovim sektorima. Veleposlanik Aggeler podsjetio je na to da se ove godine obilježavaju tri desetljeća od usvajanja OESS-ovog Kodeksa ponašanja, koji predstavlja normativni okvir parlamentarnog nadzora u sektorima obrane i sigurnosti i o kojem će se razgovarati i na jednoj od sutrašnjih sesija Godišnjeg sastanka.

Dnevnim redom sastanka predviđeno je da u dva dana, u odvojenim sesijama, bude razgovarano o trenutačnom stanju i dobrim praksama u parlamentarnom nadzoru obrambenog i sigurnosnog sektora, o ulozi parlamentarne diplomacije u jačanju regionalne sigurnosti i mira te o OESS-ovom Kodeksu ponašanja kao okviru za demokratski nadzor.

Na prvoj sesiji pod nazivom „Parlamentarni nadzor sektora za obranu i sigurnosti – trenutačno stanje i dobre prakse“ aktivnosti Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH predstavio je predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva Jasmin Imamović. Govorio je o aktivnostima Zajedničkog povjerenstva (obraćanje u prilogu), posebno o terenskim posjetima i obilasku jedinica i zapovjedništava Oružanih snaga BiH i policijskih agencija iz sastava Ministarstva sigurnosti BiH, kao i o praćenju stanja ljudskih prava u Oružanim snagama BiH kroz tijesnu suradnju s Uredom parlamentarnog vojnog povjerenika BiH te dobrim praksama u radu Zajedničkog povjerenstva.

Sudionicima sastanka obratila se i koordinatorica programa DCAF-a Franziska Klopfer, koja je govorila o dugogodišnjoj podršci njezine organizacije parlamentarnim povjerenstvima i dijalogu u regiji, kao i o upravljanju i nadzoru u području kibernetičke sigurnosti.

Potom se osvrnula na pozitivne prakse u parlamentarnom nadzoru sektora obrane i sigurnosti u regiji Jugoistočne Europe. Osvrnula se na aktivnosti i iskustvo ženevskog DCAF-a u razvijanju regionalnog parlamentarnog dijaloga. Naglasila je značaj posvećenosti institucija zakonodavne i izvršne vlasti sigurnosti građana i uspostavi efektivnog sektora sigurnosti te pravosuđa.

Naglasila je i značaj kibernetičke sigurnosti te niz drugih elemenata koji čine parlamentarni nadzor učinkovitijim u tom području.

Nakon uvodnih izlaganja, predstavnici povjerenstava za obranu i sigurnost parlamenata zemalja Jugoistočne Europe predstavili su trenutačne aktivnosti, dobre prakse i probleme u svome radu. U raspravi svih sudionika imali smo priliku čuti:

- dobre prakse u raspravi o sigurnosnoj i obrambenoj strategiji te je istaknut značaj kontakta s građanima;
- potrebu stvarnog parlamentarnog nadzora nad sustavom obrane i sigurnosti;
- o visokom stupnju rizika i mogućnosti kibernetičkog napada zbog digitalne agende;

- naglašen je značaj međudržavne i međususjedske suradnje u procesu pristupanja EU poticanjem dijaloga u regiji;
- izraženo je uvjerenje da će sve zemlje regije uložiti dodatne napore u osiguranje vladavine prava te da će se intezivirati dobra bilateralna suradnja i regionalna suradnja u srječavanju ilegalnih migracija, kao i da ćemo živjeti u miroljubivom okruženju;
- naglašen je značaj parlamentarne demokracije, značaj rada anketnih odbora, značaj kontrole trošenja proračunskih sredstava te održavanje sjednica odbora izvan sjedišta, što je prilika za dodatna saznanja i upravljanje procesima parlamentarnog nadzora;
- istaknuta je potreba suradnje s međunarodnim organizacijama i institucijama koje su spremne podržati proces prenošenja znanja i dobrih praksi.

Prva sesija pokazala je da su zakoni i poslovnici parlamenata kojima se uređuje parlamentarni nadzor izrađeni na osnovama definiranim u OESS-ovom dokumentu Kodeks u izvršenju vojno-političkih obveza. Reformski procesi, koji su imali vrlo značajne učinke i na parlamentarna tijela, polučili su u cjelini dobre rezultate. Kada je u pitanju sektor obrane, aktualna su sljedeća pitanja:

- obrambene i sigurnosne politike;
- pitanja vezana za proračune u oba sektora. Inzistira se na transparentnosti u trošenju proračunskih sredstava, što je obveza koja je primarno istaknuta i u OESS-ovom Kodeksu;
- usklađivanja zakonodavstva s potrebama i realnim promjenama u sektoru obrane i sigurnosti;
- očito je da je u pojedinim zemljama regije sve manji interes za profesije u odori. Razlozi su brojni, ali zasigurno je najveći problem u standardu i visini plaća.

Prvi radni dan završen je drugom sesijom pod nazivom „Uloga parlamentarne diplomacije u jačanju sigurnosti i mira u Jugoistočnoj Europi“, kojom je moderirala dr. sc. Đana Luša, izvanredna profesorica na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Napravila je pregled trenutačne političke situacije i ukazala na moguće izazove koji u ovoj godini mogu utjecati na politiku EU-a, a koja se ogleda u:

- izborima za Europski parlament;
- izborima za nacionalne parlamente velikoga boja zemalja EU;
- predsjedničkim izborima u SAD-u;
- tome da porast utjecaja desnice u Europi proizvodi različita viđenja, kako za europsku sigurnost, tako i za funkcioniranje EU-a;
- ratu u Ukrajini i na Bliskom istoku.

O ulozi parlamentarne diplomacije u jačanju sigurnosti i mira u Jugoistočnoj Europi govorila je Zdravka Bušić, zastupnica u Hrvatskom saboru i predsjednica Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske. U svome je izlaganju naglasila:

- potrebu razvijanja komunikacije između parlamenata i značaj parlamentarne diplomacije;
- još jednom je izdvojila izazove s kojima smo svi suočeni, kao što su: klimatske promjene, migracije, rat u Ukrajini i na Bliskom istoku;
- naglasila je stav i potporu Republike Hrvatske susjednim zemljama u pridruživanju EU.

U nastavku rasprave, u kojem su sudionici iznosili različita mišljenja, konstatirano je da ima mnogo tema o kojima treba razgovarati i otvoriti ih.

Bilateralna suradnja posebno je bitna u regiji. Primjer rješavanja problema na bilateralnoj razini su izazovi koji su se javljali i još uvijek se javljaju vezano za migrantsku krizu. Brojni su sigurnosni izazovi koji su proizvod migrantske krize. Parlamenti imaju ogroman kapacitet za intenziviranje dijaloga u regiji. Ovaj je sastanak samo potvrda potrebe za susretom i dijalogom.

Drugi dan zasjedanja, 13. 6. 2024. godine, otvorila je Marina Pendeš, prva zamjenica predsjedatelja Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH, koja je izložila sažetak prve i druge druge sesije održane prvog radnog rada Godišnjeg sastanka. /prilog: Izlaganje Marine Pendeš/.

U svome izlaganju i sumiranju onoga što je rečeno na prvim dvjema sesijama, Marina Pendeš navela je da je prvi radni dan Godišnjeg sastanka, bez obzira na izazove i različite tonove s kojima smo bili suočeni, bio produktivan. Izrazila je uvjerenje da su sigurnost i stabilnost regije i svih zemalja cilj svakog od nas. O sigurnosti i stabilnosti ovisi ekonomski razvoj i napredak na europskom putu zemalja koje su kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji.

Ukazala je na činjenicu da živimo u kompleksnom i izazovnom vremenu s aspekta sigurnosti (pandemije, rat u Ukrajini, napad Hamasa na civile u Izraelu i odgovor Izraela u pojasu Gaze, ilegalne migracije i sl.) te da je, u cilju bolje i učinkovitije suradnje, iskazana potreba za:

- čestim bilateralnim sastancima;
- razmjenom iskustava i pozitivnih praksi;
- naučenim lekcijama;
- edukaciji u području parlamentarne i javne diplomacije;
- ažuriranjem sigurnosnih i obrambenih politika kao ključnim dokumentima na osnovi koji bi se definirale smjernice djelovanja;
- isticanjem otvorenih pitanja i predlaganjem rješenja.

Trećom sesijom pod nazivom: "OESS-ov Kodeks ponašanja kao normativni okvir parlamentarnog nadzora nad obranom i sigurnošću" moderirao je Thomas Buch, zamjenik voditelja Misije OESS-a u BiH, koji je u obraćanju naglasio značaj primjene OESS-ovog Kodeksa kao normativnog akta.

Uvodničarka je bila Laura Mueller iz Foruma za sigurnosnu suradnju Tajništva OESS-a, koja je prezentirala sadržaj dokumenta OESS-ov Kodeks.

Prvo obraćanje na temu OESS-ovog Kodeksa ponašanja kao normativnog okvira parlamentarnog nadzora nad obranom i sigurnošću imao je Radovan Kovačević, drugi zamjenik predsjedatelja Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH i član Izaslanstva PSBiH u PSOESS-u /prilog: Obraćanje Radovana Kovačevića/.

Naglasio je da Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost BiH radi na brojnim aktivnostima vezanim za primjenu OESS-ovog Kodeksa ponašanja u vojno-političkim aspektima sigurnosti i svake godine neposredno priprema elemente koji se šalju Tajništvu OESS-a u Beču, a koji se odnose na Parlamentarnu skupštinu BiH, Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost BiH i Ured parlamentarnog vojnog povjerenika BiH.

Parlamentarnom suradnjom, tijekom susreta kakav je ovaj, treba učiniti sve kako bi se preventivno djelovalo i rješavali vidljivi problemi i u sektoru obrane i sektoru sigurnosti. Na to

nas obvezuje OESS-ov Kodeks. Prevencija mora biti prepoznatljiva. Ono što se može učiniti je:

- harmonizirati standarde u poslovima i aktivnostima demokratskog nadzora sektora sigurnosti;
- unaprijediti komunikaciju između parlamenata i parlamentarnih tijela, što se i čini održavanjem ovog godišnjeg sastanka;
- ohrabriti one koji postižu dobre rezultate i doprinose tome da prostor Jugoistočne Europe bude siguran;
- nastojati pomoći jedni drugima u poboljšanju zakonodavstva u području koje tretira prevenciju i borbu protiv terorizma;
- unaprijediti međusobnu suradnju, čiji je cilj otklanjati uočene slabosti u radu parlamentarnih povjerenstava, posebno kad je u pitanju neposredan rad na terenu s policijskim agencijama, u čemu Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost BiH ima veoma dobre rezultate;
- uspostaviti i jačati regionalne mreže suradnje parlamentarnih povjerenstava zemalja Jugoistočne Europe.

Nakon uvodničara i govornika, predstavnici povjerenstava iz JI Europe predstavili su primjenu OESS-ovog Kodeksa ponašanja u vojnopoličkim aspektima sigurnosti i ispunjavanje obveza u svojim zemljama.

Po okončanju treće sesije, održana je završna sesija, kojom je moderirao Nikola Suić iz RACVIAC-a. Zahvalio se svim sudionicima na aktivnosti te organizatorima i suorganizatorima.

Mateusz Lempkowski iz Odjela za sigurnosnu suradnju Misije OESS-a u BiH također se zahvalio sudionicima. Reкао je da je bila čast biti suorganizatorom ovome događaju. Kazao je da su se sudionici skupa dotaknuli široke lepeze događaja te da razmjene mišljenja nisu uvijek ugodne, ali su nužne. Suradnja na stabiliziranju mira i sigurnosti i prevencija u regiji jest obveza svih zemalja. OESS-ov Kodeks vrlo je bitan, a parlamentarni nadzor je neizostavni dio civilne kontrole. Naglasio je da je to ponovni zamašnjak i da iduće godine treba ponovo organizirati godišnji sastanak.

Ravnatelj RACVIAC-a, N.J.E. veleposlanik Constantin Mihail Grigorie, i predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH, Jasmin Imamović, izrazili su zadovoljstvo organizacijom Godišnjeg sastanka.

Istaknuli su kako su vrlo ponosni što je ova aktivnost partnerski realizirana. Zahvalili su se svim sudionicima i organizatorima. Naglasili su da su rasprave donijele dodatnu vrijednost. Još jednom je naglašeno da ovakvi sastanci daju puni doprinos razvoju regionalne suradnje te je izražena želja za nastavkom ove važne harmonizacije odnosa na prostoru Jugoistočne Europe održavanjem ovakvih sastanaka i u budućnosti.

U radu skupa sudjelovalo je 56 sudionika. Sudjelovali su predstavnici parlamentarnih povjerenstava za obranu i sigurnost BiH, Albanije, Hrvatske, Srbije, Sjeverne Makedonije i Kosova*.

*Ovaj naziv ne prejudicira status Kosova i sukladan je s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244 i odlukom Međunarodnog suda pravde o Kosovskoj deklaraciji o neovisnosti

Predsjedatelj Zajedničkog povjerenstva
Jasmin Imamović

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a